

เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2548 ผมมีโอกาสไปดูงาน
ของมูลนิธิพุทธธิดาจีที่ไต้หวัน ด้วยความอนุเคราะห์
ของศูนย์คุณธรรม ได้ดูได้รู้ได้เห็นเรื่องราวของเขา
แล้วมีความประทับใจ จึงขอยกย่องสิ่งที่ได้เรียนรู้สู่
ท่านผู้อ่านในเรื่องเรื่องที่ว่า “จิตอาสา พลัสสร้างโลก”
รวม 5 ตอนครับ

อำพล จินตาวัฒน์:

รู้จักไต้หวัน

เกริ่นนำ

เมื่อราวเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 อาจารย์ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม เล่าให้ผมฟังคร่าวๆ ว่าท่านได้ไปดูงานของมูลนิธิพุทธจี้อี้ที่ไต้หวัน ท่านพบเรื่องราวอันงดงามของที่นั่น มูลนิธิดำเนินงานมาได้ 40 ปีแล้ว ใช้หลักทางพุทธศาสนาเป็นธงนำทาง มีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมายที่ล้วนทำเพื่อผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นงานด้านสังคมสงเคราะห์ การศึกษา การแพทย์และสาธารณสุข และวัฒนธรรม โดยเน้นการสร้างเสริมจิตอาสาเพื่อสร้างประโยชน์สุขให้เกิดแก่ผู้อื่น ปัจจุบันมีสมาชิกร่วมบริจาคสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 5-6 ล้านคนทั่วโลก มีอาสาสมัครทำงานแบบต่อเนื่องกว่าสองแสนคน มีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ที่ทันสมัยหลายแห่งในไต้หวัน มีธนาคารไขกระดูกที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีโรงเรียนอนุบาล ประถม มัธยม จนถึงมหาวิทยาลัยผลิตแพทย์และบุคลากรสาขาอื่น และมีกิจกรรมเพื่อสังคมด้านอื่นอีกมาก โดยทุกเรื่องที่ทำ ล้วนเน้นความสำคัญต่อมิติทางมนุษยและจิตวิญญาณอย่างเด่นชัดและเป็นรูปธรรม

ผมฟังแล้วรู้สึกประทับใจอย่างมาก แล้วในที่สุดก็เหมือนเป็นบุญวาสนา เมื่อศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) ได้กรุณาชวนผมเดินทางไปศึกษาดูงานที่ไต้หวัน ร่วมกับคณะกว่า 40 คน ที่มีผู้นำหน่วยงานของรัฐ ผู้นำ

ชุมชนและอาสาสมัครที่ทำงานในชุมชน ไปดูงานระหว่างวันที่ 23-27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เมื่อไปดูไปรู้ไปเรียนจากของจริง ก็ยิ่งทำให้ซาบซึ้งและประทับใจเป็นทวีคูณ จึงตั้งใจว่าจะเก็บสิ่งที่ได้เรียนรู้มาถ่ายทอดให้เพื่อนคนไทยที่สนใจได้มีโอกาสร่วมเรียนรู้ ผมจึงเขียนบทความเล่าเรื่องนี้ขึ้น เพื่อตอบแทนพระคุณแก่ทุกท่านที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ผมได้เรียนรู้ประสบการณ์อันมีค่าสูงในครั้งนี้

การเดินทางไปดูงาน มีอาสาสมัครชุดเสื้อสีน้ำเงินกางเกงสีขาว และชุดสีน้ำเงินของมูลนิธิพุทธช็องจีได้หวนในประเทศไทย 6 ท่าน เดินทางไปดูแลพวกเขาตลอดการเดินทาง คือ คุณสุชน แซ่เฮง, คุณสุทธิพันธุ์ เล็กวิจิตรธาดา (แคนดี้), คุณบังอร แซ่เจิน, คุณลัดดา แซ่หลิว, คุณวิวัฒน์ แซ่เตียง และน้องหญิง แซ่อึ้ง ทั้ง 6 ท่าน

อาสาสมัครช็องจีจาก
ประเทศไทย ที่พาคณะ
ของเราไปดูงานได้หวน

ดูแลช่วยเหลือพวกเราเหมือนเป็นญาติสนิท (แม้จะเพิ่งรู้จักกันเป็นครั้งแรก) ทั้งเรื่อง การวางแผนการดูงาน การจัดการ การประสานงาน การเป็นล่าม การให้ข้อมูล การบริการสารพัด ทุกท่านตั้งใจบริการพวกเราอย่างสุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่รู้เหน็ดเหนื่อย

ทั้ง 6 ท่านเดินทางไป-กลับ กินอยู่หลับนอนโดยอาศัยค่าใช้จ่ายที่แต่ละคนออกกันเอง อันเป็นเอกลักษณ์ของอาสาสมัครช็องจีที่มีใจใฝ่บริการผู้อื่น ไม่เบียดเบียนใครๆ และไม่เบียดเบียนโลก สมกับที่ฝรั่งขนานนามพวกเขาว่า “นาง (นาย) ฟ้า สีน้ำเงิน” (Blue Angel)

เพียงเริ่มต้นเท่านั้น ก็สร้างความประทับใจให้แก่พวกเราอย่างสุดๆ แล้วครับ

ไต้หวันรีวิว

เมื่อเอ่ยถึงไต้หวัน แต่ละคนคงคิดถึงเรื่องที่แตกต่างกัน บางคนอาจคิดถึงประเทศที่ ส.ส. ในสภาชอบบดบี้กันจนเป็นข่าวไปทั่วโลกอยู่บ่อยๆ บางคนอาจคิดถึงประเทศที่มีแรงงานไทยไปรับจ้างทำงานเป็นแสนและเคยมีเหตุการณ์คนงานไทยก่อจลาจลจุดไฟเผาที่พักเพราะถูกกดขี่ข่มเหงจนเหลือทน บางคนอาจคิดถึงนักธุรกิจไต้หวันที่เข้ามาลงทุนทำธุรกิจมากมายในประเทศไทยของเรา ผู้ที่มีอายุมากหน่อยอาจคิดถึงจีนชาวที่อพยพหนีคอมมิวนิสต์จีนแผ่นดินใหญ่ไปตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นที่หมู่เกาะฟอร์โมซาและประกาศตนเป็นสาธารณรัฐจีนเมื่อราว 50 ปีก่อน บางคนอาจคิดถึงประเทศที่คนส่วนใหญ่นับถือพุทธนิกายมหายานที่เน้นการปฏิบัติธรรมด้วยการช่วยเหลือผู้อื่นตามหลักความเมตตาของพระโพธิสัตว์ ฯลฯ

แผนที่ไต้หวัน

ได้หวันประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ 78 เกาะ มีเกาะได้หวันเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุด มีเนื้อที่ 35,980 ตารางกิโลเมตร เล็กกว่าประเทศไทยประมาณ 14 เท่า แต่มีประชากร 1 ใน 3 ของไทย (22 ล้านคนเมื่อปี พ.ศ. 2547) ความยาวจากเหนือจรดใต้ 400 กม. ราวๆ ตอนเหนือของเซียงใหม่ถึงพิษณุโลก กว้าง 150 กม. ราวๆ ชายแดนแม่ฮ่องสอนถึงเซียงใหม่ เมื่อเทียบกับประชากรที่มีอยู่จึงถือได้ว่าได้หวันเป็นประเทศที่มีประชากรค่อนข้างหนาแน่น มีหน้าซ้ำพื้นที่ราวร้อยละ 75 เต็มไปด้วยเทือกเขา และมีปัญหาภัยธรรมชาติทั้งแผ่นดินไหวเสมอๆ และได้ฝุ่นหนักรุก ปะหละหลายลูก

ถ้าจะว่าไปแล้ว จีนได้หวันมีประวัติศาสตร์ชาติที่ชัดเจนก็ราว 50 ปีเศษมานี้เอง ตั้งแต่สมัยพรรคก๊กมินตั๋งแพ้ภัยคอมมิวนิสต์จีนจึงอพยพคนจีนราว 2 ล้านคนข้ามมาสมทบอยู่กับคนท้องถิ่นเดิมที่นั่น แต่เวลาเพียงครึ่งศตวรรษ ปรากฏว่าจีนได้หวันถีบตัวก้าวกระโดดจากประเทศที่เต็มไปด้วยคนยากคนจนมาเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว คนจนหมดไป ช่องว่างระหว่างคนจนคนรวยแคบลงมาก (จาก 15 เท่า ในปี พ.ศ. 2496 เหลือแค่ 4 เท่าในปี พ.ศ. 2513) กลายเป็นประเทศแนวหน้าในเอเชียถัดจากญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสิงคโปร์

สรุปประวัติศาสตร์ได้หวันโดยย่อ	
พ.ศ.	ประวัติศาสตร์
2167	ดัตช์ยึดครอง
2169	สเปนมาแย่งไปครอง
2184	ดัตช์ยึดกลับมาครอง
2203	ราชวงศ์หมิงและแมนจูมายึด ผนวกเป็นส่วนของมณฑลฝูเจี้ยน
2438	ญี่ปุ่นยึดไปจากจีน
2455	ดร.ซุนยัตเซ็น สถาปนา “สาธารณรัฐจีน” หลังล้มราชวงศ์ชิงได้สำเร็จ
2480	จีนเปิดศึกใหญ่กับญี่ปุ่น
2488	สงครามต่อต้านญี่ปุ่นนาน 8 ปี ญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 พรรคคอมมิวนิสต์จีนเรืองอำนาจ จีนแผ่นดินใหญ่มีสิทธิเหนือหมู่เกาะได้หวัน
2492	พรรคก๊กมินตั๋ง ของ ดร.ซุนยัตเซ็น พ่ายแพ้จีนคอมมิวนิสต์ จึงอพยพกันมาตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นที่ไต้หวัน (อพยพคนมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ 2 ล้านคน มีคนอาศัยอยู่ก่อนแล้วราว 18 กลุ่ม ประมาณ 12 ล้านคน)

สรุปประวัติศาสตร์ไต้หวันโดยย่อ

พ.ศ.	ประวัติศาสตร์
2514	จีนไต้หวันเสียสมาชิกภาพในสหประชาชาติ
2521	สหประชาชาติรับรองจีนเดียว คือจีนแผ่นดินใหญ่
2522	เจียง ไค เช็ก ประธานาธิบดีคนแรกถึงแก่กรรม เจียง จິง กวี๋ ลูกชายขึ้นปกครองแทน
2539	หลี่ เต็งฮวย ได้เป็นประธานาธิบดีจากเลือกตั้งคนแรก (หลังยกเลิกกฎอัยการศึก และมีรัฐธรรมนูญใช้)
2543	เฉิน สุย เปียน ได้เป็นประธานาธิบดีคนที่ 5 (ได้เป็นจากโครงการเลือกตั้งคนที่ 2, ปี พ.ศ. 2547 ได้รับเลือกเป็นสมัยที่ 2)

มีการวิเคราะห์กันว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้จีนไต้หวันพัฒนาประเทศได้อย่างก้าวหน้ามากในช่วงเวลาค่อนข้างสั้นนั้น ส่วนหนึ่งมาจากแรงกดดันบีบบังคับทำให้คนไต้หวันและรัฐบาลไต้หวันต้องถိบตัวทะยานไปข้างหน้าอย่างไม่ชักช้า นั่นก็คือ

1. ภัยจากธรรมชาติ เนื่องจากหมู่เกาะไต้หวันตั้งอยู่ในแนวภูเขาไฟ จึงเกิดปรากฏการณ์แผ่นดินไหวอยู่เสมอ ทั้งใหญ่และเล็ก ล่าสุดปี พ.ศ. 2542 เกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ทางตอนใต้ของเกาะ มีผู้เสียชีวิตกว่า 2,000 คน บาดเจ็บอีกหลายพันคน นอกจากนี้ไต้หวันยังต้องเผชิญกับไต้ฝุ่นทุกปีๆ ละหลายๆ ลูก ยังความเสียหายให้แก่ชาวไต้หวันมาโดยตลอด

2. ภัยคุกคามจากจีนแผ่นดินใหญ่ที่จ้องจะรวมจีนไต้หวันให้เป็นจีนเดียวมาโดยตลอด ตั้งแต่พรรคก๊กมินตั๋ง อพยพมาตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นใหม่ฯ จนถึงปัจจุบัน

ด้วยภัยคุกคามข้างต้น มีผลทำให้ชาวจีนไต้หวันต้องเพิ่มความขมขื่นขยันขันแข็ง หนักเอาเบาสู้ ถีบตัวสร้างชาติให้เจริญก้าวหน้าเพื่อเอาชนะภาวะคุกคามทั้งหลายอย่างไม่ย่อท้อ ไม่สิ้นหวังและไม่ยอมจำนนต่อปัญหาที่ต้องเผชิญอยู่ตรงหน้าแบบที่เรียกว่า “สู้ยิบตา” ก็ว่าได้

“สิ่งเหล่านี้ได้บีบบังคับให้คนไต้หวันถ่ายทอดจิตวิญญาณจากรุ่นสู่รุ่นลงไปว่า หากยังมีลมหายใจ ยังพอทำงานได้ จะต้องมีความขยันขันแข็งทำงานแข่งกับเวลา สะสมทรัพย์สมบัติให้ครอบครัว เพื่อไว้ผจญภัยกับภัยพิบัติที่จะมาเมื่อไหร่ก็ได้ คนไต้หวันจึงมีลักษณะขมขื่น กระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา เพราะถ้าไม่เช่นนั้น ก็จะถูกภัยธรรมชาติ

ตึก 101 สูงที่สุดในโลก

คัตสรร เช่น ผึ้งทั้งเป็น หรือกวาดไปกับสายน้ำท่วมลงทะเลมหาสมุทรไปทุกปี เหลือไว้แต่ทายาทคนไต้หวันที่มีคุณภาพ รู้จักการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา จึงจะก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและภัยพิบัติบนโลกใบนี้ได้

แม้ว่าไต้หวันจะนำภัยพิบัติมาให้ไต้หวัน แต่หากไม่มีไต้หวัน ไต้หวันในฤดูแล้งก็จะขาดแคลนน้ำใช้ ไต้หวันจึงเป็นชะตากรรมที่ชาวไต้หวันจำต้องเผชิญหน้าทุกปีด้วยความขมขื่น และไต้หวันยังมีจุดดีที่สำคัญมากคือ แรงลมพายุของไต้หวันจะช่วยขจัดมลพิษสารเคมีในท้องฟ้าให้ไต้หวันทุกปีอีกด้วย” (จากหนังสือ คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไต้หวัน โดยพระเดิมแท้ ชาวหินฟ้า)

ส่วนปัจจัยด้านบวกอื่นๆที่มีส่วนทำให้จีนไต้หวันเจริญก้าวหน้าก็มีหลายประการ ได้แก่ การที่คนไต้หวันที่อพยพลี้ภัยคอมมิวนิสต์มาจากแผ่นดินใหญ่ราว 2 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นระดับนำ ระดับมัธยฐาน มีการศึกษาระดับดี จบการศึกษามาจากต่างประเทศจำนวนมากไม่น้อย มีจิตวิญญาณเลือดนักสู้ นักเผชิญภัย และมีบุคลิกของชาวจีนที่ขยันขันแข็ง ใฝ่เรียนรู้ นักเอาเบาสู้เป็นพื้นอยู่แล้ว ประกอบกับมีวัฒนธรรมที่เป็นผลมาจากพุทธศาสนานิกายมหายานที่สร้างให้คนจีนไต้หวันมีความนอบน้อม ถ่อมตน มีจิตใจใฝ่บริการผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ทอดทิ้ง

สภาพกรุงไทเป

กรุงไทเปยามราตรี

กัน เหล่านี้จึงกลายเป็นจุดแข็งของคนได้วันไป (แต่คนได้วันที่มีลักษณะตรงข้ามนี้ ก็มีเหมือนกัน ดังจะเห็นได้จากผู้ประกอบการกิจการได้วันที่มีทั้งพ่อพระและนักกดขี่ ขวยโอกาส)

ในช่วง 50 ปีเศษมานี้ จีนได้วันพัฒนาโดยมุ่งปฏิรูปเรื่องสำคัญ สรุปได้ 4 เรื่อง คือ

1. ปฏิรูปที่ดิน
2. ปฏิรูปทางการเมือง
3. ปฏิรูปเศรษฐกิจ
4. ปฏิรูปการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม

1. การปฏิรูปที่ดิน ในช่วงบุกเบิกของรัฐบาลเจียง ไค เช็ก ซึ่งเป็นรัฐบาลเผด็จการ ได้ทำการเรียกศรัทธาและความเชื่อมั่นจากประชาชน โดยเร่งดำเนินโครงการจัดสรร และปฏิรูปที่ดินเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนส่วนใหญ่ สามารถทำสำเร็จในเวลาเพียง 4-5 ปี ทำให้เกิดความเป็นธรรมในฐานะการผลิตและที่อยู่อาศัยของผู้คนในได้วันมาจนถึงทุกวันนี้

2. การปฏิรูปทางการเมือง แม้รัฐบาลเจียง ไค เช็ก เป็นรัฐบาลเผด็จการ แต่ก็รู้ว่าจุดอ่อนสำคัญของรัฐบาลส่วนใหญ่คือปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เขาจึงพยายามปิดจุดอ่อนเหล่านี้เพื่อสร้างการยอมรับแก่ประชาชนทั้งที่อพยพมาด้วยกัน และคนส่วนใหญ่ (12 ล้านคน) ที่อาศัยอยู่ในได้วันมาก่อนแล้ว ในขณะที่เดียวกันก็เตรียมการสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งในที่สุดก็ประกาศยกเลิกกฎอัยการศึก ทำให้ได้วันเป็นประเทศประชาธิปไตย มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด มีระบบ 5 อำนาจคือ หนึ่ง สภานิติบัญญัติ สอง สภาตุลาการ สาม สภการบริหาร สี่ สภาตรวจ สอบและคัดเลือกบุคลากรของรัฐ และห้า สภาควบคุมสูงสุด (โดยทั่วไปประเทศตะวันตกจะใช้ระบบ 3 อำนาจ) มีการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองสูง เพราะต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางของชาติ ของสังคม และของชีวิตพวกเขาเองเพื่อต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ อย่างทะนง

3. การปฏิรูปทางเศรษฐกิจ ได้วันประสบความสำเร็จสูงมากในการปฏิรูปเศรษฐกิจ จนบางคนเรียกว่าเป็น “เศรษฐกิจมหัศจรรย์”

เนื่องจากได้วันหยุดมีพื้นที่น้อย แถมยังใช้ในการเกษตรได้ไม่ถึง 1 ใน 3 รัฐบาล จึงหาแนวทางสร้างเศรษฐกิจแนวอื่น ประกอบกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกายื่นมือเข้ามา ช่วยเหลือทั้งเงินทุน วิชาการ และเทคโนโลยี จึงเกิดโครงการลงทุนขนาดใหญ่ 10 โครงการ ในช่วงปี พ.ศ. 2506-2516 เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น โครงการ โครงข่ายทางด่วนเหนือจรวดใต้ เส้นทางรถไฟ รถไฟฟ้า ท่าเรือที่ทันสมัย โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ โครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ ถ่ายโอนเทคโนโลยีขั้นสูงเข้าประเทศโดยร่วมทุนกับอุตสาหกรรมต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และซื้อลิขสิทธิ์หรือแบบพิมพ์เขียวสำหรับเทคโนโลยีมาใช้และพัฒนาต่อยอดเป็นของตนเอง มีการตั้งอุทยานเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรม และอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้พัฒนาการอาชีพของคนได้วันเปลี่ยนไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ (ดูตาราง)

สาขาอาชีพ	2493 (%)	2530 (%)	2547 (%)
เกษตร	27.4	4.9	1.7
บริการ	46.0	52.2	68.8
อุตสาหกรรม	26.6	42.9	29.5

มีผลทำให้ผลผลิตมวลรวมประชาชาติเติบโตถึงร้อยละ 700 ในช่วงปี พ.ศ. 2495-2521 นอกจากนี้ยังพบว่า การกระจายรายได้มีความเป็นธรรมค่อนข้างสูง ช่องว่างระหว่างคนมีเงินจนห่างกันไม่มาก ปัจจุบันถือได้ว่าได้วันเป็นประเทศที่ไม่มีคนยากจน (รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี 13,200 เหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2543 จาก 140 เหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2492)

ช่วงที่ผมไปอยู่ได้วัน 4-5 วัน ไม่เห็นขอทาน เด็กขายพวงมาลัย หรือคนจรจัดเลย

4. การปฏิรูปการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม ได้วันเป็นประเทศหนึ่ง ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาด้วยมองว่า “ความรู้คือ พลังอำนาจ” จึงมีการส่งเสริมการศึกษาทั้งในประเทศและการส่งนักศึกษาไปเรียนต่างประเทศ มีผลทำให้คนได้วันมีระดับการศึกษาค่อนข้างดี ประกอบกับเป็นคนที่มีนิสัยชอบการค้าขายอยู่เป็นทุนเดิม จึงทำให้คนได้วันเป็นผู้ประกอบการ มีธุรกิจของตนเองกันมาก และ

กำลังเดินทางออกไปทำธุรกิจในประเทศต่างๆ ทั่วโลก (ประมาณว่ามีนักธุรกิจได้หวั่นและครอบครัวเดินทางมาทำธุรกิจอยู่ในประเทศไทยราว 150,000 คน)

ในแง่ของสังคมได้หวั่นให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความเป็นระเบียบเรียบร้อย วินัยของผู้คนเพื่อสร้างความสงบสุขมากขึ้นตามลำดับ หลังจากที่อยู่ในช่วงพัฒนาเศรษฐกิจช่วงต้นๆ ก็มีผลทำให้สังคมเสื่อมโทรมลงเช่นกัน ได้แก่ เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ปัญหาขยะ ฯลฯ แต่รัฐบาลได้จัดระเบียบ กำหนดกฎเกณฑ์ กติกา วิธีการ แล้วดำเนินการอย่างเข้มงวดเอาจริงเอาจัง ทำให้ปัจจุบันปัญหาสังคมลดน้อยลงไปตามสมควร วันนี้ได้หวั่นเป็นประเทศสะอาด ผู้คนมีระเบียบ วินัย รักษากฎจราจร อาชญากรรมความรุนแรงน้อย เดินทางไปไหนๆ จะเห็นตำรวจน้อยมาก แต่เขามีระบบเทคโนโลยีคอยตรวจจับถ้าใครทำผิดกฎหมายก็จะได้รับโทษอย่างเข้มงวดไม่เลือกปฏิบัติ

อย่างเรื่องการกำจัดขยะเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและสร้างระเบียบให้สังคมก็มีการพัฒนาการอย่างน่าสนใจ

ก่อนหน้านี้ หากผู้คนที่ต้องการทิ้งขยะ ก็จะเอาออกมากองสุมไว้ที่ข้างถนน ทำให้ดูสกปรกและส่งกลิ่นเหม็นคloy แต่นับจากมีนโยบายปราศจากขยะบนพื้น ออกมาในปี พ.ศ. 2540 ผู้คนต้องรอทิ้งขยะตามเวลาที่รถขยะจะไปจัดเก็บ วิธีการนี้ ลดความสะอาดลงบ้าง แต่ก็ทำให้บ้านเมืองสะอาดขึ้น

ในระยะ 4-5 ปีมานี้ ได้หวั่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในไทเปได้เพิ่มมาตรการเกี่ยวกับการจัดการขยะอีกหลายเรื่องเช่น

1. กำหนดวัน-เวลา และประเภทขยะที่สามารถทิ้งได้ฟรี โดยไม่ต้องจ่ายค่าเก็บขยะแก่รัฐ ซึ่งชาวบ้านจะต้องเตรียมนำถุงขยะมารอทิ้งตามจุดที่ทางการระบุไว้เป็นจุดๆ ในเขตเมือง ห้ามทิ้งไว้หน้าบ้าน เป็นการให้ประชาชนรู้สำนึกถึงภาระของการเก็บขยะและรอทิ้ง จะได้เกิดการควบคุมการซื้อหาข้าวของมาเพิ่มเป็นขยะไปในตัว ในขณะที่เดียวกันก็มีการกำหนดวันเวลาและประเภทขยะที่เก็บ เช่น บางวันเก็บเฉพาะขยะกระดาษ บางวันเก็บเฉพาะขยะพลาสติก โฟม และแก้ว เป็นต้น ปัจจุบันนี้ เมื่อประชาชนได้ยินเสียงดนตรีเหมือนรถขายไอติมวอลล์ของบ้านเรา ทุกคนจะรู้ทันทีว่ารถขยะกำลังมา ก็มีหน้าที่ให้ถุงขยะออกไปส่งให้คนเก็บขยะโดยมิชักช้า

2. หากใครไม่สะดวกที่จะแยกประเภทขยะมาทิ้งตามวันเวลาข้างต้น ก็ต้อง

จ่ายเงินเพิ่ม โดยให้ประชาชนซื้อถุงพลาสติกใส่ขยะรวมได้ทุกชนิด (ขนาดใหญ่-กลาง-เล็ก ราคาต่างกันไป) แล้วทิ้งได้ทุกวัน แต่ก็ต้องมารอทิ้งพร้อมกับคนอื่น ตามวันเวลาที่จุดนัดพบเช่นกัน

ระบบการทิ้งขยะที่เห็นในกรุงเทพฯ เป็นภาพที่ประทับใจมาก เพราะเป็นกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในด้านความสามัคคีที่รัฐร่วมกับประชาชน เป็นเครื่องบอกวุฒิภาวะทางสังคมได้วันได้ว่า สมรรถภาพและการศึกษาของประชาชน เริ่มให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิต โดยไม่เพียงสนใจแค่ปัญหาปากท้องอย่างเดียว และเป็นความยุติธรรมที่ใครใช้มาก ก็ต้องจ่ายมาก ถือเป็นภาพการปรับตัวของคนได้วันรุ่นใหม่ที่จะก้าวหน้า ก็ยินดีที่จะช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมไปด้วย ไม่ใช่โยนภาระให้กับภาครัฐฝ่ายเดียว นับเป็นค่าวัตรระดับคุณธรรมของสังคมได้วันได้ดีอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตและพิทักษ์สิ่งแวดล้อมไปในตัว (พระเดิมแท้ ชาวหินฟ้า)

ในด้านวัฒนธรรม นับว่าได้วันมีทุนทางวัฒนธรรมสูงมาก สะสมมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ตั้งแต่สมัยที่อพยพมา และยังคงรักษาไว้อย่างต่อเนื่อง

ชาวไต้หวันยังมีความเชื่อถือในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และทำพิธีกรรมทางศาสนา ตามประเพณีดั้งเดิมของชาวจีนตลอดมา มีการจัดรูปบูชาเช่นสรวงเทพเจ้าที่เคารพนับถือดวงวิญญาณบรรพบุรุษตามธรรมเนียมจีนอย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นภาพตรงข้ามกับความเจริญรุดหน้าของบ้านเมืองและความก้าวหน้าทางธุรกิจการค้าของไต้หวัน

ชาวไต้หวันส่วนใหญ่ก็เหมือนคนจีนทั่วโลกที่ปลูกฝังนิสัยให้เป็นคนมีวาจาสุภาพ สุขุม รอบคอบ มีอารมณ์สุนทรีย์ รู้จักการรับมือกับปัญหาในชีวิตประจำวัน มีปรัชญาชีวิต คติโบราณและศาสนธรรมแฝงอยู่ในความนึกคิด มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีนิสัยใฝ่บริการ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น

ชาวไต้หวันร้อยละ 93 นับถือพุทธ (นิกายมหายาน) ขงจื้อและเต๋า ร้อยละ 4.5 นับถือคริสต์ ร้อยละ 2.5 นับถือศาสนาอื่น

ที่น่าสนใจคือ รัฐธรรมนูญไต้หวันให้เสรีภาพแก่ประชาชนเลือกนับถือศาสนา ลัทธิ หรือความเชื่อได้อย่างอิสระเสรี ทำให้เกิดการพัฒนากิจการขององค์กรและขบวนการทางศาสนาอย่างไม่ขาดสาย มีการวิจัยพบว่าปัจจุบันมีศาสนานิกายต่างๆ

